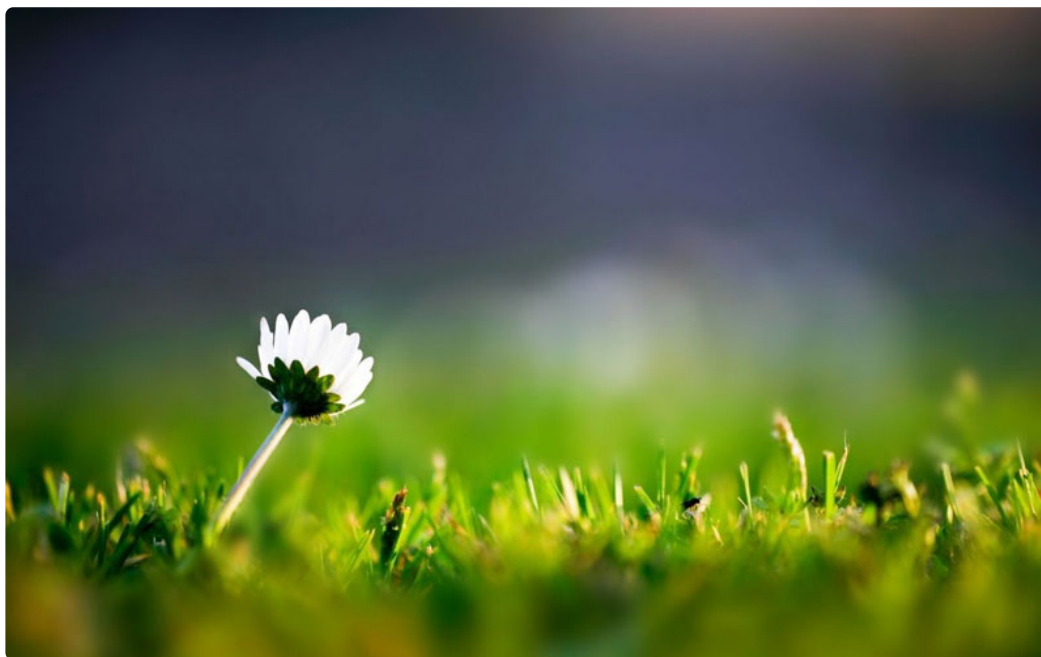

Кибр ва тавозе

08:45 / 18.02.2019 4156

Такаббурлик кишининг шакл-шамойилидан билиниб туради. Уни кишининг юзидаги аломатлардан, назар солишидан, бошини тутишидан, ўтиришидан, овозининг оҳангидан, қадам олишидан, ўтириб-туришидан ҳамда барча ҳаракат ва саканотларидан билиб олиш мумкин. Масалан:

– Одамларнинг ўз атрофида ёки ҳузурида тик туришини ёқтириш ҳам кибрнинг белгиларидан.

Ҳазрати Али каррамаллоҳу ваҷҳаҳу: «Ким дўзах аҳлидан бирига назар солмоқчи бўлса, ўзи ўтириб олиб, олдида одамларни тик турғизиб қўйган кишига назар солсин», деган.

– Доимо ортидан одамларни эргаштириб юришни хуш кўриш ҳам кибрнинг аломатларидан саналади.

Абу Дардо розияллоҳу анҳу айтади: «Модомики ортидан одам эргаштириб юрар экан, банда Аллоҳ таолодан узоқлашаверади».

Абдурраҳмон ибн Авф розияллоҳу анҳунинг ташқи қиёфаси қулларидан фарқ қилмас, у кишини қулларидан ажратиб бўлмас эди.

– Дин учун фойдали бўлса-да, бировнинг зиёратига бормаслик ҳам кибрланиш сифатларидан биридир.

Суфён Саврий Рамлага келганида, Иброҳим Адҳам унинг олдига одам юбориб: «Келиб, бизга ҳадис айтиб бер», деган. Саврий келиб, илтимосни бажарган. Одамлар Иброҳим ибн Адҳамга: «Эй Абу Исҳоқ! Шундай ҳам қиласизми?» дейишган эди, «Унинг тавозесини синаб кўрдим», деган.

– Бировнинг ёнига ўтиришни хоҳламаслик ҳам кибрнинг кўринишларидан биридир.

Ибн Ваҳбдан ривоят қилинади: «Абдулазиз ибн Абу Равводнинг ёнига ўтирдим. Соним унинг сонига теккан эди, ўзимни четга олдим. У менинг кийимимдан ушлаб, ўзига тортди-да: «Нима учун мендан жабборлардан кўрққандек кўрқасизлар?! Ичингизда ўзимдан ёмонроқ одам бор деб билмайман!» деди».

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳу мохов, пес ва бошқа мубтало одамларни ўз дастурхонига ўтирғизар эдилар.

– Ўз уйида ўз хизматини ўзи қилмаслик ҳам кибру ҳавога далолат қилади.

Умар ибн Абдулазизникига кечаси меҳмон келди. У мактуб ёзиб ўтирган эди. Чироғи ўчиб қолай деди. Меҳмон:

«Туриб, чироқни тўғрилаб қўяйми?» деди.

«Меҳмонини хизматга қўйиш одамнинг карамидан эмас», деди Умар ибн Абдулазиз.

«Хизматчига билдирайми?» деди.

«У биринчи марта ухлаб қолиши», деди-да, ўзи туриб, чироққа мой тўлдирди.

«Эй мўминларнинг амири, ўзингиз овора бўлдингиз-а?!» деди меҳмон.

«Борганимда Умар эдим, қайтганимда ҳам Умарман. Мендан бирор нарса камайиб қолмади. Одамларнинг яхшиси тавозели бўлганидир», деди Умар ибн Абдулазиз.

– Ўзига тегишли нарсани манзилига ўзи олиб бормаслик ҳам кибрга киради. Тавозели одамлар бундай қилмайдилар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўз матоҳларини ўзлари уйларига кўтариб борар эдилар.

Ҳазрати Али розияллоҳу анҳу: «Комил эр киши учун ўз аҳли аёлига кўтариб борган нарсаси унинг камолига футур етказмайди», деган.

Имом Бухорий «Ал-адаб ал-муфрад»да кийимфуруш Солиҳдан, у ўз момосидан ривоят қилади:

«Али розияллоҳу анҳунинг бир дирҳамга хурмо олиб, дастрўмолига солиб кўтариб кетаётганини кўрдим. Бир одам:

«Эй мўминларнинг амири, сизнинг ўрнингизга мен кўтарай», деди.

«Йўқ, оила бошлиғи ўзи кўтаргани яхшидир», деди у».

«Руҳий тарбия» китобидан